

Příprava, provoz a údržba tábora

Plackování 2020

Martin Sirový

T.K. Maják Kbely

Úvod

Bezproblémový chod tábora záleží na několika důležitých faktorech, počínaje hlavním vedoucím, oddílovými vedoucími, zdravotníkem, kuchařem a konče šťastnými dětmi, které se s radostí vrací každý následující rok. Aby ale bylo možné samotné tábory pořádat, je nutné mít své tábořiště a pečlivě se o něj starat. V dnešní době je velké množství druhů táborů. V této práci se ale budu zabývat především tábory s podstavovými stany, bez velkého technického zázemí. Tato práce je věnována všem, kteří uvažují o vytvoření vlastního tábora, nebo jezdí už delší dobu a nemají dostatečnou představu, kolik činností je nutné ohledně technické části tábora zorganizovat a kolik času to zabere. Zabývám se proto výhradně technickou stránkou přípravy a údržby tábora. Ve své práci začínám od konce tábora, což se může zprvu zdát nelogické. Na druhou stranu je to právě ten okamžik, kdy by měly začít postupné plány na tábor v příštím roce.

Konec tábora

Konec tábora obvykle začíná odjezdem dětí domů. V této fázi je vhodné, aby technická složka tábora pomohla s organizací dětí při odjezdu, jako je například balení věcí, či kontrola, zda mají děti svačinu, tekutiny apod. Po odjezdu dětí z tábora je třeba zařídit mnoho věcí za relativně krátký čas, proto je dobré mít postup prací předem promyšlený a zorganizovaný. Jedna z prvních činností by měla být demontáž stanů, jejich ošetření a uskladnění. Tento postup závisí na několika faktorech, především ale na počasí a místě uskladnění stanů. Pokud máme možnost uskladnit stany v táboře (např. v hlavní boudě, nebo jiných přilehlých objektech) odpadá nutnost dopravy velkého množství materiálu. Na druhou stranu je třeba zřídit vhodné podmínky pro uskladnění. V takovýchto prostorách by mělo být v první řadě sucho a poměrně nízká relativní vlhkost vzduchu. V případě nedodržení těchto dvou podmínek by mohlo docházet k tvorbě plísní a zvýšené degradaci součástí jednotlivých stanů. V případě příznivého počasí není nutné sušit cely, a proto můžeme přistoupit přímo k jejich uskladnění. Cely je nutné ještě před jejich sundáním ze stanu vizuálně zkontrolovat. V případě znečištění cely je nutné celtu nejprve očistit a nechat uschnout. Pokud narazíme na mechanické poškození, je dobré tuto celtu dát stranou a v průběhu roku

zařídít její opravu, případně výměnu. Pokud při bourání tábora prší, je nutné nejprve celtý nechat na nějakém suchém místě důkladně vysušit a až poté je skládat. Po sundání celt za stanů přistupujeme k demontáži samotné podsady. Zde se postup demontáže liší stan od stanu a tábor od tábora. Všechny části by ale měli být před uložením očištěny a v případě napadení plísní i desinfikovány. V neposlední řadě je nutné uložit všechny spojovací materiál na místo, kde jej nalezneme i příští rok.

Souběžně s úklidem stanů mohou v táboře probíhat i další nutné práce, mezi které patří úklid kuchyně, placu, toalet, umývárny, sprch apod. Zde záleží především na počtu lidí, kteří se v táboře ještě nacházejí.

Při odjezdu by měl být tábor uklizený, připravený na zimu a vhodně zabezpečený. A to zejména, pokud se tábor nachází uprostřed lesa a je zde riziko zvědavých domorodců, kteří velmi rádi zjišťují, co všechno se nachází uvnitř.

Po zimě

Během zimy se na tábor většinou výpravy nepořádají, a pokud ano, nejsou určeny jako pracovní. Proto je vhodné během února až března zkontrolovat stav tábořiště a vybavení, které jsme přes zimu v tábořišti nechali. V zimě na tábor působí mnoho vlivů, které dokáží velmi značně ovlivnit jeho provozuschopnost. V krajním případě by mohlo dojít i k takovému poškození, že by nebylo možné následující turnus realizovat. Tato kontrola by proto měla proběhnout co nejdříve, aby bylo možné včas rozhodnout zda a za jakých podmínek je možné další turnus uskutečnit. Na této kontrolní výpravě by tedy mělo být určeno, co bude nutné do léta udělat. Na základě potřebných prací se dále sestaví rozvrh pracovních výprav s jejich náplní. Výpravy by se měly organizovat s přihlédnutím na rozsah plánovaných prací. Pokud se bude jednat o rozsáhlejší práce, je vhodné, předem zjistit předpokládaný počet účastníků, případně, pokud je to možné, rozdělit práce do více výprav. Z informací, které na výpravě získáme je vhodné sestavit tabulku s návrhem jednotlivých termínů. Tuto tabulku je dále možné sdílet s jednotlivými členy tábora a provést vyhodnocení předpokládané účasti na zvolených termínech. V rozvrhu je vhodné nechat nějakou rezervu, pro případ komplikací, nebo pro případ, že práce nepůjdou podle očekávání.

Výpravy během jara

Po kontrolní výpravě se začnou postupně uskutečňovat jednotlivé výpravy dle domluveného rozvrhu. Na každou z těchto výprav je třeba se v dostatečném předstihu připravit. Zde již záleží, zda se budou výprav účastnit i děti, nebo pouze dospělí. V případě pracovních výprav je nutné vždy pečlivě zvážit, zda mohou na výpravu i děti, nebo zda se bude jednat pouze o dospělý kolektiv. Toto rozhodování záleží mimo jiné i na charakteru plánovaných prací a zájmu dětí o chod tábora v průběhu roku. V této práci se budu zabývat především výpravami, kterých se děti neúčastní.

Termín každé výpravy, i její přibližná účast, by měla být známa dostatečně dopředu, aby bylo možné zajistit potřebné suroviny. Při případě jakékoliv vícedenní výpravy je třeba zajistit několik věcí. Na tábořiště se je potřeba v první řadě dopravit. Pokud počítáme s hromadnou dopravou, měli bychom včas zajistit příslušný počet jízdenek. Dalším bodem je zajištění přespání. Zde záleží na vybavení konkrétního tábora. Přespání můžeme zajistit například v přivezených stanech, v některé z táborových budov, pod provizorním přístřeškem, nebo pod širákem. Dále je třeba zajistit stravování. V neposlední řadě je třeba zajistit dostatek materiálu a jeho přepravu do tábora, pokud již není na místě a vhodné náradí. Množství a problematika převozu materiálu, stejně jako doba přípravy závisí na plánovaných pracích. Pokud se bude jednat pouze o základní opravy v táboře, je zde většinou všechn potřebný materiál již k dispozici, ale pokud půjde o rozsáhlejší práce, je vhodné mít dopředu připravený postup a tím se řídit.

Sekačka

Zhruba dva až tři týdny před začátkem tábora přichází první ze dvou specifických výprav. Do začátku první z těchto výprav by již měla být většina prací plánovaných do začátku tábora hotova. Tyto výpravy se opakují pravidelně před začátkem každého tábora, proto lze při jejich plánování čerpat ze zkušenosti minulých let, nebo v případě nového tábora ze zkušeností jiných oddílů. První z těchto výprav nazýváme v našem oddíle Sekačka. Věřím, že v ostatních oddílech bude mít tato výprava jiný název, nicméně základní náplň bude podobná. Jedná se o výpravu, na které probíhají první přípravy ke zprovoznění tábora. Jak je patrné z názvu, zabývá se

tato výprava především přípravou placu. Pokud se tábor nachází na travnaté ploše, například na louce, je třeba trávu posekat. Za využití moderní techniky tato činnost není příliš velký problém, ale v případě, že tuto techniku nemáme k dispozici, nebo ji není možné v daných podmínkách použít, přichází na řadu kosa a hrábě. S ohledem na tyto skutečnosti je také nutné plánovat délku výpravy a počet účastníků. Po posečení celého placu přichází na řadu jeho kontrola a případný úklid.

Stavěčka

Druhá z pravidelných výprav se nazývá stavěčka. Tato výprava většinou probíhá těsně před zahájením tábora. Zde opět záleží na řešení konkrétního tábora. Hraje tu velkou roli, zda byly stany na konci předchozího tábora uklidněny v táboře, nebo mimo něj. V případě uskladnění stanů mimo tábor je nutné zajistit jejich převoz do tábořiště. Během této výpravy probíhají veškeré přípravy na běh tábora. Jednou z nejvíce viditelných činností je montáž všech stanů, se kterými tábořiště najednou zcela ožije. Dále se postupně připravují všechny části tábora, jako je například kuchyně, kam jsou dovezeny a uskladněny potraviny, nádobí apod., umývárna, sprchy, ohniště, toalety atd. Také se ale připravují veškeré kulisy k celotáborové hře. Po skončení této výpravy je tábor kompletně připravený na příjezd dětí a začátek tábora. Vzhledem ke kompletnímu rozložení tábora je nutné zajistit do začátku turnusu jeho bezpečnost. Pokud začátek tábora navazuje bezprostředně na Stavěčku, nachází se v táboře již většina vedoucích a táborových pracovníků a s hlídáním tábora proto není problém. Pokud je ale tato výprava provedena delší dobu před začátkem turnusu, je třeba zajistit jeho hlídání.

Během tábora

Po příjezdu dětí je třeba udržet tábor v chodu. V této fázi se jedná většinou pouze o drobné opravy, údržbu a chod tábora. Mezi běžné činnosti také patří zásobování tábora (pokud není zajištěno jiným způsobem), příprava her a prvků celotáborové hry. V neposlední řadě je ale důležité nezapomenout účastnit se

samotných her a celotáborového programu. Troufám si totiž tvrdit, že to všechno děláme hlavně kvůli společným zážitkům a radosti všech dětí i vedoucích, které máme v oddíle.

Příklad plánování dlouhodobé práce

Během táborů je nutné sledovat všechny jeho technické části a dopředu plánovat jejich opravu, nebo výměnu. Mnohé práce totiž mohou být časově i finančně poměrně náročné a je třeba s jejich obnovou začít s určitým předstihem. Jako příklad si dovoluji uvést obnovu stanů v našem táboře. Během let jsme se dostali do situace, kdy se již většina stanů blíží ke konci své životnosti. I přesto, že jsme poměrně malý tábor, zhruba do třiceti dětí, je nutné kompletně obnovit dvacet podsadových stanů. V této chvíli je nutné rozhodnout, jakým způsobem bude obnova probíhat. Na výběr bylo z několika možností, od koupi nových hotových stanů, až po obnovu všech stanů svépomocí. V našem případě jsme se rozhodli pro postupnou obměnu svépomocí. Tato varianta ovšem znamenala značnou časovou náročnost. Proto jsme s plánováním začali hned po skončení tábora. V prvním kroku jsme sestavili seznam požadavků na nové stany. Jedním z hlavních požadavků byla snadná montáž na začátku tábora, demontáž na jeho konci a jeho snadná transportovatelnost na místo uskladnění. Po sepsání všech požadavků jsme začali vymýšlet technické provedení stanů. Jedná se o nejdůležitější fázi, jelikož je zde nutné vše pečlivě promyslet a eliminovat co nejvíce problémů, které by při montáži na následném užívání mohly nastat. Tato část zabrala zhruba čtyři měsíce. Poté jsme přistoupili k sestavení prvního vzorku stanu dle nákresů. Během výstavby došlo díky dobrému návrhu jen k drobným změnám a proto se nám stan podařilo kompletně složit během dvou měsíců. Tento první zkušební stan budeme dále testovat při plném provozu na následujícím táboře. Pokud zde nedojde ke zjištění nedostatků, přistoupíme ke stavbě všech zbylých stanů v táboře.

Tento příklad zde píším především aby bylo vidět, kolik času může být potřeba k činnostem, které jsou pro přežití tábora bezpodmínečně nutné. V našem případě zabrala celá stavba stanu, včetně jeho návrhu zhruba sedm měsíců. Zbytek stanů budeme postupně obnovovat během následujících třech až pěti let. Pokud bychom nezačali s obnovou včas, mohli bychom se dostat do situace, kdy nebudeme mít dostatek funkčních stanů pro ubytování dětí a museli bychom značně improvizovat,

nebo tábor v krajním případě na přechodnou dobu zrušit. Z tohoto důvodu je nutné věnovat dostatek pozornosti i celému technickému zázemí tábora a vhodně jej udržovat.

Závěr

Tato práce je pouze obecným přehledem základních činností kolem přípravy a provozu tábora. Konkrétní postupy a činnosti se budou pravděpodobně lišit v každém táboře. Doufám ale, že jsem nastínil alespoň základní požadavky na provoz a že tato práce pomůže pochopit někdy opomíjenou, lehce zákulisní, však zcela nezbytnou část tábora.

Přeji Vám plynulý a bezproblémový chod tábora a spoustu krásných zážitků, které v něm prožijete.

Zdroje

Tato práce čerpá především z osobních zkušeností, proto zde nejsou žádné zdroje uvedeny.